Διόνυσος Λυκοῦργος βασιλεὺς Ἠδώνων

ζζ'. Διόνυσος.

Ἀπολλόδωρος Περὶ θεῶν

«Διόνυσος δὲ, εὑρετὴς ἀμπέλου γενόμενος, Ἥρας μανίαν αὐτῷ ἐμβαλούσης, περιπλανᾶται Αἴγυπτόν τε καὶ Συρίαν. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον Πρωτεὺς αὐτὸν ὑποδέχεται βασιλεὺς Αἰγυπτίων· αὖθις δὲ εἰς Κύβελα τῆς Φρυγίας ἀφικνεῖται, κἀκεῖ καθαρθεὶς ὑπὸ Ῥέας, καὶ τὰς τελετὰς ἐκμαθών, καὶ λαβὼν παρ' ἐκείνης τὴν στολήν, ἐπὶ Ἰνδοὺς διὰ τῆς Θρᾴκης ἠπείγετο. Λυκοῦργος δὲ παῖς Δρύαντος, Ἠδωνῶν βασιλεύων, οἳ Στρυμόνα ποταμὸν παροικοῦσι, πρῶτος ὑβρίσας ἐξέβαλεν αὐτόν, καὶ Διόνυσος μὲν εἰς θάλασσαν, πρὸς Θέτιν τὴν Νηρέως κατέφυγε. Βάκχαι δὲ ἐγένοντο αἰχμάλωτοι, καὶ τὸ συνεπόμενον Σατύρων πλῆθος αὐτῷ· αὖθις δὲ αἱ Βάκχαι ἐλύθησαν ἐξαίφνης· Λυκούργῳ δὲ μανίαν ἐποίησε Διόνυσος· ὁ δὲ μεμηνώς, Δρύαντα τὸν παῖδα, ἀμπέλου νομίζων κλῆμα κόπτειν, πελέκει πλήξας ἀπέκτεινε, καὶ ἀκρωτηριάσας αὐτὸν ἐσωφρόνησε. Τῆς δὲ γῆς ἀκάρπου μενούσης, ἔχρησεν ὁ θεός, καρποφορήσειν αὐτήν, ἂν θανατωθῇ Λυκοῦργος. Ἠδωνοὶ δὲ ἀκούσαντες, εἰς τὸ Παγγαῖον αὐτὸν ἀπαγαγόντες ὄρος, ἔδησαν· κἀκεῖ κατὰ Διονύσου βούλησιν ὑπὸ ἵππων διαφθαρεὶς ἀπέθανε. Διελθὼν δὲ Θρᾴκην, καὶ τὴν Ἰνδικὴν ἅπασαν, στήλας ἐκεῖ στήσας ἧκεν εἰς Θήβας.»

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Λυκοῦργος βασιλεὺς (τῆς Θράκης) Ἠδωνῶν.

...τοῦ Διονύσου δέ ἐστι πρὸς τῷ θεάτρῳ τὸ ἀρχαιό- Παυσανίου
τατον ἱερόν. δύο δέ εἰσιν ἐντὸς τοῦ περιβόλου ναοὶ καὶ Ἀττικὰ Α'
Διόνυσοι, ὅ τε Ἐλευθερεὺς καὶ ὃν Ἀλκαμένης ἐποίησεν XX 3 σελ 41.
ἐλέφαντος καὶ χρυσοῦ. γραφαὶ δὲ αὐτόθι Διόνυσός ἐστιν
ἀνάγων Ἥφαιστον ἐς οὐρανόν..... ταῦτά τε δὴ γεγραμμένα ἐστὶ καὶ Πενθεὺς καὶ Λυκοῦργος ὧν ἐς Διόνυσον
ὕβρισαν διδόντες δίκας....

«Καθὰ δὲ τὸν Υγῖνον (fab. 132) ὁ Λυκοῦργος ἐκβάλλει τῆς χώρας τὸν Διόνυσον καὶ ἀπαρνεῖται τὸ θεῖον αὐ-τοῦ κράτος. μεθύων δὲ σφάζει τὴν ἑαυτοῦ μητέρα καὶ ἔπειτα ἀποπειρᾶται ἐκριζώσῃ τὰς ἐν τῇ χώρᾳ αὐτοῦ ἀμπέλους· μανεὶς δὲ γενόμενος ὑπὸ τοῦ Διονύσου ἀποκτείνει μὲν τὴν γυναῖκα καὶ τὸν υἱόν, ἀποκόπτει δὲ τὸν ἕτερον τῶν ἑαυτοῦ ποδῶν (κατὰ δὲ Σέρβιον εἰς Virg. Al. 3.14 ἀμφοτέρους τοὺς πόδας αὐτοῦ ἀπέκοψεν). Τέλος ὁ Διόνυσος παραβάλλει αὐτὸν τοῖς πάνθηρσιν ἐν τῷ ὄρει τῆς Θράκης τῇ Ροδόπῃ, ἤ, ὡς λέγει ἐν τῷ 242 μύθῳ, ὁ Λυκοῦργος αὐτοκτονεῖ. Ὑπὸ δὲ Λόγγου Ποιμ. 4.3.2 μνημονεύεται γραφὴ «Λυκοῦργος δεδεμένος» παρὰ

Σαφούς Αθη- γόνη υπό Δ.Ν. Σκιλίτζη σελ 307

Λυκοῦργος

Ἀριστοφ. Θεσμοφορ. 136.

βαλλε Παυσαν. 1. 20 2. ὁ δὲ Ἀριστοφ. Θεσμοφ. 136. κ.ε.
διδάσκει ἡμῖν περικοπήν τινα ἐκ τῆς τοῦ Αἰσχύλου
Λυκουργείας, ἐν ᾗ ὁ Λυκοῦργος ὑβρίζει τὸν Διόνυσον·
καί σ' ὦ νεανίσχ' ὅστις εἶ κατ' Αἰσχύλον
ἐκ τῆς Λυκουργείας ἐρέσθαι βούλομαι
ποδαπὸς ὁ γύννις; τίς πάτρα; τίς ἡ στολή;
τίς ἡ τάραξις τοῦ βίου; τί βάρβιτος
λαλῇ κροκωτῷ; τί δὲ λύρα κεκρυφάλῳ;
τί λήκυθος ἢ στρόφιον; ὡς οὐ ξύμφορα.
τίς δαὶ κατόπτρου καὶ ξίφους κοινωνία;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Δρύας

Λυκοῦργος.

«Ζεύχθη δὲ ὀξυχόλοις παῖς ὁ Δρύαντος. 965 Ἀντιγόνη
Ἠδωνῶν βασιλεύς, κερτομίοις ὀργαῖς Σοφοκλέους
ἐκ Διονύσου πετρώδει καταφρακτὸς ἐν δεσμῷ ὑπὸ Δημ.
οὕτω τᾶς μανίας δεινὸν ἀποστάζει Σεμιτέλου
ἀνθηρόν τε μένος, κεῖνος ἐπέγνω μανίαις 1887
ψαύων τὸν θεὸν ἐν κερτομίοις γλώσσαις 970 σ. 306
παύεσκε μὲν γὰρ ἐνθέους
γυναῖκας εὔιόν τε πῦρ
φιλαύλους δ' ἠρέθιζε Μούσας

955 κε. Δεύτερον παράδειγμα φέρει(1) τὸ τοῦ Λυκούργου, τοῦ βασιλέως τῶν τὸν Στρυμόνα κατοικούντων Θρᾳκῶν Ἠδωνῶν, ὅστις ἀτιμάσας τὰ ὄργια τοῦ Διονύσου ἢ καταπαύσας τὰς ὀπαδοὺς αὐτοῦ ἐτιμωρήθη δεινῶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ καθειρχθεὶς ἔν τινι ἐν σπηλαίῳ. Τὰ καθ' ἕκαστα τοῦ μύθου τοῦ Λυκούργου ἄλλοι τῶν παλαιῶν ἄλλως διηγοῦνται, οἷον ὁ μὲν Ὅμηρος Ιλ. 6,130 λέγει ὧδε·

οὐδὲ γὰρ Δρύαντος υἱὸς κρατερὸς Λυκόοργος
δὴν ἦν, ὅς ῥα θεοῖσιν ἐπουρανίοισιν ἔριζεν
ὅς ποτε μαινομένοιο Διονύσοιο τιθήνας

(1) εἰς τὴν Ἀντιγόνην ὁ χορὸς ἀρχομένην νὰ ταφῇ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Λυκοῦργος

σεῦε καθ' ἠγάθεον Νυσήϊον· αἱ δ' ἅμα πᾶσαι θύσθλα χαμαὶ κατέχευαν, ὑπ' ἀνδροφόνου Λυκούργου θεινόμεναι βουπλῆγι· Διώνυσος δὲ φοβηθεὶς δύσεθ' ἁλὸς κατὰ κῦμα, Θέτις δ' ὑπεδέξατο κόλπῳ δειδιότα· κρατερὸς γὰρ ἔχεν τρόμος ἀνδρὸς ὁμοκλῇ. τῷ μὲν ἔπειτ' ὀδύσαντο θεοὶ ῥεῖα ζώοντες, καί μιν τυφλὸν ἔθηκε Κρόνου παῖς· οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν ἦν, ἐπεὶ ἀθανάτοισιν ἀπήχθετο πᾶσι θεοῖσιν.

Ὁ δὲ Ἀπολλόδωρος Βιβλ. 3.5.1. ὧδε· Λυκοῦργος δὲ παῖς Δρύαντος, Ἠδωνῶν βασιλεύων, ~~[illegible]~~ οἳ Στρυμόνα ποταμὸν παροικοῦσι, πρῶτος ὑβρίσας ἐξέβαλεν αὐτόν. Καὶ Διόνυσος μὲν εἰς θάλασσαν πρὸς Θέτιν τὴν Νηρέως κατέφυγε, Βάκχαι δὲ ἐγένοντο αἰχμάλωτοι καὶ τὸ συνεπόμενον Σατύρων πλῆθος αὐτῷ. αὖθις δὲ αἱ Βάκχαι ἐλύθησαν ἐξαίφνης, Λυκούργῳ δὲ μανίαν ἐνεποίησε Διόνυσος. ὁ δὲ μεμηνὼς Δρύαντα τὸν παῖδα, ἀμπέλου νομίζων κλῆμα κόπτειν, πελέκει πλήξας ἀπέκτεινε, καὶ ἀκρωτηριάσας αὐτὸν ἐσωφρόνησε. τῆς δὲ γῆς ἀκάρπου μενούσης, ἔχρησεν ὁ θεὸς καρποφορήσειν αὐτήν, ἂν θανατωθῇ Λυκοῦργος. Ἠδωνοὶ δὲ ἀκούσαντες εἰς τὸ Παγγαῖον αὐτὸν ἀπαγαγόντες ὄρος ἔδησαν, κἀκεῖ κατὰ Διονύσου βούλησιν ὑπὸ ἵππων διαφθαρεὶς ἀπέθανεν.

Διόδωρος δὲ ὁ Σικελιώτης 3.65 ὧδε· τῶν δὲ [illegible]

Λυκοῦργος

~~Χάροψ~~

ὑπὸ αὐτοῦ φασιν ἐπιφανεστάτους εἶναι Πενθέα μὲν κατὰ τὴν Ἑλλάδα, Μύρρανον δὲ τὸν βασιλέα τῶν Ἰνδῶν, Λυκοῦργον δὲ παρὰ τοῖς Θρᾳξί, μυθολογοῦσι γὰρ τὸν Διόνυσον ἐκ τῆς Ἀσίας μέλλοντα τὴν δύναμιν διαβιβάζειν εἰς τὴν Εὐρώπην, συνθέσθαι φιλίαν πρὸς Λυκοῦργον τὸν Θρᾳκῶν βασιλέα τῆς ἐφ᾽ Ἑλλήσποντον· διαβιβάσαντα δὲ αὐτοῦ πρώτας τὰς Βάκχας ὡς εἰς φιλίαν χώραν, τὸν μὲν Λυκοῦργον παραγγεῖλαι τοῖς στρατιώταις νυκτὸς ἐπιθέσθαι καὶ τόν τε Διόνυσον καὶ τὰς μαινάδας πάσας ἀνελεῖν, τὸν δὲ Διόνυσον παρά τινος τῶν ἐγχωρίων ὀνόματι Χάροπος μαθόντα τὴν ἐπιβουλὴν καταπλαγῆναι διὰ τὸ τὴν δύναμιν ἐν τῷ πέραν εἶναι, ὀλίγους δὲ αὐτῷ τῶν φίλων συνδιαβεβηκέναι, διόπερ λάθρα τοῦτον διαπλεῦσαι τὰ πρὸς τὸ σφέτερον στρατόπεδον· τὸν μὲν Λυκοῦργον ἐπιθέμενον ταῖς μαινάσιν ἐν τῷ καλουμένῳ Νυσίῳ πάσας ἀνελεῖν, τὸν δὲ Διόνυσον περαιώσαντα τὰς δυνάμεις μάχῃ κρατῆσαι τῶν Θρᾳκῶν καὶ τὸν Λυκοῦργον ζωγρήσαντα τυφλῶσαι καὶ πᾶσαν αἰκίαν εἰσενεγκάμενον ἀνασταυρῶσαι. Καθὰ δὲ τοῦ Ὑγίνου φαβ. 132 ὁ Λυκοῦργος ἐκβάλλει τῆς χώρας τὸν Διόνυσον καὶ ἀπαρνεῖται τὸ θεῖον αὐτοῦ κράτος. μεθύων δὲ παρὰ τὴν ἑαυτοῦ μητέρα ἤθελε βιάσῃ, κατακόπτει τὰς ἐν τῇ χώρᾳ αὐτοῦ ἀμπέλους, ἐμμανὴς δὲ γενόμενος ὑπὸ τοῦ Διονύσου ἀποκτείνει τὴν γυναῖκα καὶ τὸν

Λυκοῦργος

υἱόν, ἀπολέσαντα δὲ τὸν ἔσχατον τῶν παίδων ὀδύνῃ (κατὰ δὲ Σέρβιον εἰς Οὐεργ.) Ἀπ. 3.14 ἀμφοτέρω τὼ σκέλη ἀποκόψας ὑ-[illegible]. Τέλος δὲ ὁ Διόνυσος παραδίδωσιν αὐτὸν τοῖς πάνθηρσιν ἐν τῷ ὄρει τῆς Θράκης τῇ Ῥοδόπῃ, ὡς λέγει ἐν τῷ 242 μύθῳ ὁ Ὑγῖνος, ὑπὸ δὲ Λόγγου Ποιμ. 4.3 μνημονεύεται γραφὴ "Λυκοῦργος δεδεμένος". Πρβλ. καὶ Παυσαν. 1.20.2. Ὁ δὲ Ἀριστοφ. Θεσμοφ. 136 κε. διέσωσεν ἡμῖν [illegible] ἐκ τῆς τοῦ Αἰσχύλου Λυκουργείας ἐν ᾗ ὁ Λυκοῦργος [illegible] τὸν Διόνυσον "ἢ σὺ νεανίσκε" ὅτι ἐκ τοῦ Αἰσχύλου (ἐκ τῆς Λυκουργείας εἰλημμένα [illegible]) ποδαπὸς ὁ γύννις; τίς πάτρα, τίς ἡ στολή; τίς ἡ τάραξις τοῦ βίου; τί βάρβιτος λαλεῖ κροκωτῷ, τί δὲ λύρα κεκρυφάλῳ; τί λήκυθος καὶ στρόφιον; ὡς οὐ ξύμφορα, τίς δαὶ κατόπτρου καὶ ξίφους κοινωνία;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ